

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova: prijeanalitički, analitički i poslijeanalitički čimbenici

Sandra Margetić

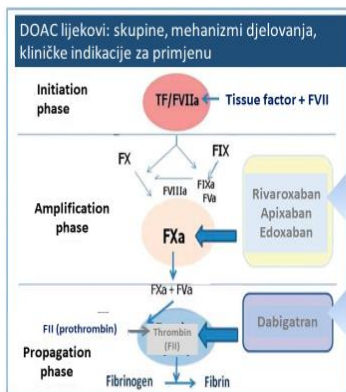
Odjel za laboratorijsku hematologiju i koagulaciju

Klinički zavod za kemiju

KBC Sestre milosrdnice, Zagreb

4. listopada 2025.

Postupak s bolesnicima na DOAC lijekovima prije hitnog operativnog zahvata

Uvod

Preporuke za lab. dg. DOAK lijekova:

1. Međunarodni savjet za standardizaciju u hematologiji (*International Council for Standardization in Hematology, ICSH*)

Consensus Document 43

Gosselin et al. Thromb Haemost 2018;118:437–50.

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Douxfils⁴
Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸
Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

Douxfils et al. Thromb Haemost 2021;121:1008–20.

2021 Update of the International Council for Standardization in Haematology Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxfils^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosselin¹¹

2. Istraživački projekt Hrvatske zaklade za znanost •

**Novi oralni antikoagulansi: odnos između koncentracije i antikoagulantnog učinka lijeka
LAB-NOAC; IP-206-06-8208**

Trajanje projekta: 5 godina (2017. – 2022.)

**Nositelj projekta: Klinički zavod za kemiju
KBC Sestre milosrdnice, Zagreb**

- Klinika za kardiologiju KBCSM
- Klinika za neurologiju KBCSM
- Klinika za traumatologiju KBCSM

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

• Prijeanalitička faza

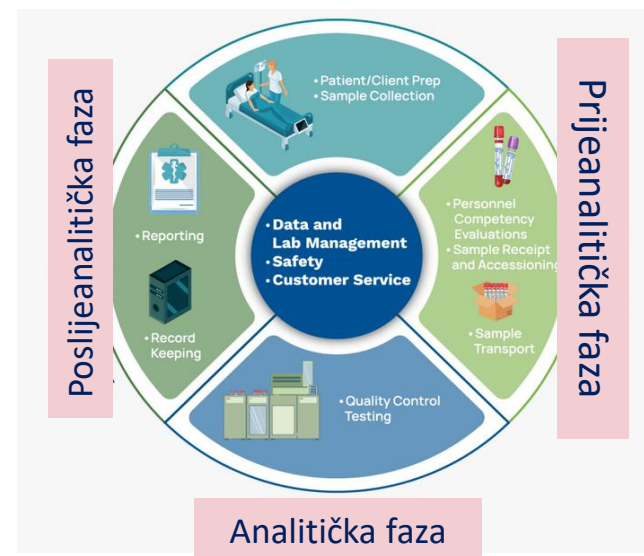
- postupak uzorkovanja
- analitički uzorak
- stabilnost uzorka
- pohrana uzorka...

• Analitička faza

- probirne koagulacijske pretrage i DOAK lijekovi
- kvantitativne metode određivanja DOAK lijekova
- ostale metode (polukvantitativne, kvalitativne)
- kontrola kvalitete

• Poslijeanalitička faza

- izražavanje rezultata
- očekivane terapijske vrijednosti (lijevak/doza/kl. indikacija)
- interpretacija rezultata

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

1. Prijeanalitički čimbenici

Uzorak

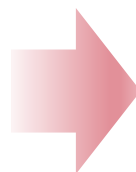
1. Metoda LC/MS-MS

- **Analitički uzorak: serum ili plazma**
- **Očekivane terapijske vrijednosti u serumu i plazmi se razlikuju!**
- objavljene u ICSH preporukama – odnose se na uzorak plazme

2. Metode: koagulometrijske, kromogene na automatiziranim koagulometrima

- **Uzorkovanje krvi: 3,2% natrijev-citrat**
- **Analitički uzorak: plazma (PPP)**

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Stabilnost uzorka (plazme)

Lijek	Sobna temp. (h)	5°C	-20°C
Dabigatran	24 h**	24 h	min. 30 dana*
Rivaroksaban	8 h	48 h	min. 30 dana
Apiksaban	8 h	48 h	min. 30 dana
Edoksaban**	4 h	?***	min. 30 dana

*Dabigatran – stabilnost do 14 mjeseci

**Dabigatran – ako se koristi modifikacija TV testa (dTV) – 4h na sobnoj temp.

**Edoksaban - pohranom na sobnoj temp. 8 sati stabilnost se smanjuje (18% niže vr.) !

***Edoksaban – 14 dana za LC/MS-MS m. – nije poznato može li se stabilnost primijeniti za funkcionalne anti-Xa testove

Consensus Document 43

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Douchfils⁴
Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸
Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

- McGrail R, Revsholm J, Nissen PH, Grove EL, Hvas AM. Stability of direct oral anticoagulants in whole blood and plasma from patients in steady-state treatment. *ThrombRes* 2016;148:107–110.
- Gous T, et al. Measurement of the direct oral anticoagulants apixaban, dabigatran, edoxaban, and rivaroxaban in human plasma using turbulent flow liquid chromatography with high-resolution mass spectrometry. *Ther Drug Monit* 2014;36(05):597–605.

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Stabilnost uzorka (plazma)

prema proizvođaču...

Lijek	Sobna temp. (h)*	5°C**	-20°C*** (d)	-74°C*** (mj)
Dabigatran	48	/	30 d	6 mj
Rivaroksaban	4	/	30 d	6 mj
Apiksaban	4	/	30 d	6 mj
Edoksaban	4	/	30 d	6 mj

- * Plazma pohranjena na stanicama i plazma odvojena od stanica
- ** Nema dostupnih podataka
- *** Plazma odvojena od stanica

Consensus Document 43

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Douxfils⁴
Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸
Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

Lijek	Sobna temp. (h)	5°C	-20°C
Dabigatran	24 h	24 h	min. 30 dana
Rivaroksaban	8 h	48 h	min. 30 dana
Apiksaban	8 h	48 h	min. 30 dana
Edoksaban	4 h	?	min. 30 dana

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Stabilnost uzorka (plazma)

Svi DOAK lijekovi:

- ✓ ukoliko nije moguće odrediti koncentraciju unutar deklariranog prihvatljivog vremena preporuča se zamrzavanje plazme na $\leq -20^{\circ}\text{C}$ do 30 dana
- ✓ dugotrajna pohrana uzorka plazme (> 30 dana) – preporuča se zamrzavanje na $\leq -60^{\circ}\text{C}$
- ✓ ciklus zamrzavanja i odmrzavanja – ispitivanja višekratnih (3x) ciklusa zamrzavanja i odmrzavanja nisu pokazala razlike u stabilnosti uzorka plazme
- ✓ proturječni podaci za dabigatran i apiksaban – **preporuka: jednokratno zamrzavanje i odmrzavanje**

Consensus Document 43

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

- McGrail R, Revsholm J, Nissen PH, Grove EL, Hvas AM. Stability of direct oral anticoagulants in whole blood and plasma from patients in steady-state treatment. *ThrombRes* 2016;148:107–110.
- Gous T, et al. Measurement of the direct oral anticoagulants apixaban, dabigatran, edoxaban, and rivaroxaban in human plasma using turbulent flow liquid chromatography with high-resolution mass spectrometry. *Ther Drug Monit* 2014;36(05):597–605.

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Douxfils⁴
Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸
Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

1. Prijeanalitički čimbenici

2021 Update of the International Council for
Standardization in Haematology
Recommendations for Laboratory Measurement
of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxfils^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosselin¹¹

Vrijeme uzorkovanja za specifične pretrage hemostaze na čiji rezultat DOAK lijekovi imaju interferirajući učinak:

- ✓ **najmanje 3 dana** nakon prestanka uzimanja DOAK lijeka kod bolesnika s urednom bubrežnom funkcijom (ili dulje u bolesnika s bubrežnom insuficijencijom)
- ✓ **Alternativni postupak:**
 - **neutralizacija lijeka u plazmi primjenom medicinskog aktivnog ugljena** (komercijalni pripravci, *in house* metoda) – omogućuje određivanje pretraga tijekom DOAK terapije

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

1. Prijeanalitički čimbenici

Vrijeme uzorkovanja za određivanje konc. DOAK-a: MK i/ili VK???

**MK (min., ostatna konc.) =
neposredno prije sljedeće doze**

**VK (vršna konc.) = 2 (1 - 3) sata
nakon zadnje doze**

2021 Update of the International Council for
Standardization in Haematology
Recommendations for Laboratory Measurement
of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxfils^{1,2*} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosse¹¹

Nehitna stanja:

- **> 80 god - MK**
- **bolesnici s bubrežnom insuficijencijom s/bez hemodijalize - MK**
- **sumnja na interakciju s drugim lijekovima – MK**
- **BMI > 40 kg/m² – MK**

Važno: minimalno 5 uzastopnih doza lijeka (ravnotežno stanje konc. lijeka u krvi)!

- **prije planiranog (elektivnog) zahvata s visokim rizikom krvarenja – unutar nekoliko sati prije zahvata u svrhu isključivanja klinički značajne konc. (≥ 30 ng/mL) uz uvjet: zadnja doza prije najmanje 12 ili 24 sata (ovisno 1x ili 2x/dan)**

IP-2016-06-8208 LAB-NOAC

Nehitna stanja:

- **> 80 god – MK i VK**
- **bolesnici s bubrežnom insuficijencijom s/bez hemodijalize – MK i VK**
- **sumnja na interakciju s drugim lijekovima – MK i VK**
- **BMI > 40 kg/m² – MK i VK**

Minimalno 5 uzastopnih doza lijeka (ravnotežno stanje konc. lijeka u krvi)!

**Preporuka:
odrediti i MK i VK u
svim nehitnim
stanjima !!!**

Primjer 1.

Margetić S, Čelap I, Lovrenčić-Huzjan A, Bosnar Puretić M, Roje Bedeković M, Razum M, Mihić R, Šupraha-Goreta S.

Presentation of the patient with low peak dabigatran levels in plasma suggests the importance of quantitative measurement of DOAC drugs in clinical decision making and treatment. Res Pract Thromb Haemost 2021;5(Suppl 2):12589:285.

Table 1. The results of laboratory testing in a patient treated with dabigatran followed by replacement therapy with rivaroxaban.

	Drug	Dabigatran*	Dabigatran*	Dabigatran*	Rivaroxaban**
Dabigatran (ng/mL)	Peak	35	16	19	/
	Trough	34	<5	14	/
Rivaroxaban (ng/mL)	Peak	/	/	/	215
	Trough	/	/	/	30
Fibrinogen (g/L)	Peak	2.8	/	/	4.2
	Trough	2.6	/	/	4.0
PT (% act.)	Peak	49	52	51	126
	Trough	49	49	51	131
INR	Peak	1.4	1.4	1.4	0.9
	Trough	1.4	1.4	1.4	0.9
aPTT (s)	Peak	45	38	33	26
	Trough	38	38	30	25
TT (s)	Peak	145	30	33	15
	Trough	108	30	28	14
D-dimer	Peak	/	0.35	0.35	/
	Trough	/	0.35	0.35	/

Presentation of the patient with low peak dabigatran levels in plasma suggests the importance of quantitative measurement of DOAC drugs in clinical decision making and treatment

Margetić Sandra¹, Čelap Ivana¹, Lovrenčić-Huzjan Arijana², Bosnar Puretić Marijana², Roje Bedeković Marina², Razum Marija³, Mihić Roman³, Šupraha Goreta Sandra³

¹Department of Clinical Chemistry, Sestre Milosrdnice University Hospital Center, Zagreb, Croatia

²Department of Neurology, Sestre Milosrdnice University Hospital Center, Zagreb, Croatia

³Department of Biochemistry and Molecular Biology, Faculty of Pharmacy and Biochemistry, University of Zagreb, Croatia

INTRODUCTION In special clinical conditions quantitative measurement of direct oral anticoagulants (DOACs) in plasma, should be performed to help clinical decision making and treatment.

AIM To present a case report of a patient treated with dabigatran in whom low peak drug concentrations in plasma suggested inadequate anticoagulation.

METHOD

A 68 YEARS OLD MALE WAS HOSPITALIZED DUE TO RECURRENT SYMPTOMS OF CEREBRAL ISCHEMIA FOR LAST FEW DAYS AND BRAIN ISCHEMIA WAS CONFIRMED ON CT SCAN. BEFORE HOSPITALIZATION THE PATIENT WAS TAKING DABIGATRAN (110 MG TWICE DAILY) DUE TO PERSISTENT ATRIAL FIBRILLATION.

DABIGATRAN WAS MEASURED BY INNOVANCE DTI ASSAY AND RIVAROXABAN WAS MEASURED BY ANTI-FXA ASSAY ON BCSXP ANALYZER (SIEMENS HEALTHINEERS, GERMANY). THE STUDY WAS FUNDED BY THE CROATIAN SCIENCE FOUNDATION AS A PART OF THE RESEARCH PROJECT IP-2016-06-8208.

RESULTS

Peak (two hours after the last dose) concentrations of dabigatran measured at three consecutive days were 35, 16 and 19 ng/mL, whereas trough (before the next dose) concentrations were 34, <5 and 14 ng/mL, respectively. Low peak dabigatran concentrations obtained in three consecutive measurements suggested anticoagulation undertreatment that might result with embolic complications. This observation led to the decision to replace dabigatran therapy with rivaroxaban (15 mg/day). Measurement of rivaroxaban plasma levels after the second day of administration has shown both peak and trough rivaroxaban concentrations within expected therapeutic values i.e., 215 and 30 ng/mL, respectively. No new ischemic symptoms occurred and the patient was discharged home with rivaroxaban therapy. Results of laboratory testing are presented in Table 1.

CONCLUSIONS

Persistently low peak dabigatran concentrations could contribute to inadequate anticoagulation and consequent embolic complications in our patient. This case report strongly suggests the importance of quantitative measurement of DOACs levels in plasma in selected clinical conditions informing as an effective approach in clinical decision making and treatment.

Table 1. The results of laboratory testing in a patient treated with dabigatran followed by replacement therapy with rivaroxaban.

	Drug	Dabigatran*	Dabigatran*	Dabigatran*	Rivaroxaban**
Dabigatran (ng/mL)	Peak	35	16	19	/
	Trough	34	<5	14	/
Rivaroxaban (ng/mL)	Peak	/	/	/	215
	Trough	/	/	/	30
Fibrinogen (g/L)	Peak	2.8	/	/	4.2
	Trough	2.6	/	/	4.0
PT (% act.)	Peak	49	52	51	126
	Trough	49	49	51	131
INR	Peak	1.4	1.4	1.4	0.9
	Trough	1.4	1.4	1.4	0.9
aPTT (s)	Peak	45	38	33	26
	Trough	38	38	30	25
TT (s)	Peak	145	30	33	15
	Trough	108	30	28	14
D-dimer (mg/L FEU)	Peak	/	0.35	0.35	/
	Trough	/	0.34	0.30	/
creatinine (μmol/L)		74	/	73	/
eGFR (CKD-EPI (mL/min/1.73m ²))		78	/	79	/
BUN (mg/dL)		133	/	150	/

PT – prothrombin time, INR – international normalized ratio, aPTT – activated partial thromboplastin time, TT – thrombin time, CKD-EPI – Chronic kidney disease - Epidemiology Collaboration; * measurements performed during the three consecutive days on dabigatran therapy; ** measurements performed two days after the last dose of dabigatran with rivaroxaban therapy.

REFERENCES

1. JINSHI P, PATEL ET AL. PROGRESS IN THE MONITORING OF DIRECT ORAL ANTICOAGULANT THERAPY. B J HAEM 2019; 194, 192-24.
2. CONNORS JM. TESTING AND MONITORING DIRECT ORAL ANTICOAGULANTS. BLOOD 2016; 127:2009-15.

CONTACT INFORMATION
margeticsandra@gmail.com

Primjer 2.

Margetic S, Celap I, Razum M, Tomic F, Šupraha-Goreta S. Presentation of Four Real-Life Patients with Persistently Low Both Peak and Trough Direct Oral Anticoagulant Levels in Plasma: Potential Effect of Drug-Drug Interactions. Res Pract Thromb Haem 2023;7(Suppl 2):466.

- DOAK + P-gp induktor: (pacijenti 1, 2 .4.) – interakcija s DOAK lijekom objašnjava se trajno niskim MK i VK DOAK-a !!!

- Određivanje VK uz MK potvrđuje koncentracije značajno niže u odnosu na preporučene terapijske vrijednosti !!!

		Patient 1	Patient 2	Patient 3	Patient 4
Age (years)		65	87	82	22
Sex		male	male	female	male
1.DOAC drug	Conc. (ng/mL)	rivaroxaban	dabigatran	dabigatran	dabigatran
	Peak	29 / 50*	45 / 49*	46 / 54*	31 / 0*
	Trough	21 / 30*	34 / 35*	4 / 38*	26 / 0*
DOAC dose		1x20 mg	2x110 mg	2x110 mg	2x150 mg
Diagnoses		St. post CVI Atrial fibrillation Art hypertension Dyslipidemia	St. post CVI Atrial fibrillation Art hypertension Dyslipidemia	St. post CVI Atrial fibrillation parox. Art hypertension	Epilepsy Traumatic subarachnoid hemorrhage (CVI)
Concomitant drugs		Pantoprazole Ramipril Atorvastatine Bisoprolol	Ca prostatac Mb. coronarius Metildigoxin Simvastatine Triapine	Osteoporosis Thrombophlebitis Perindopril Oxazepam	Carbamazepine Levetiracetam
Possible drug-drug interaction	P-gp inducer	Atorvastatine	Metildigoxin Simvastatine	-	Carbamazepine
Adverse event during therapy		Recurrent CVI	Recurrent CVI	Recurrent CVI	No adverse event
2. DOAC drug applied	Conc. (ng/mL)	dabigatran 2x150 mg	rivaroxaban 1x20 mg	No drug replacement	rivaroxaban 1x20 mg
	Peak	95 **/ 114***	101** /129***	No data	91****
	Trough	26** / 43***	28** / 24***		14****

*two independent measurements; **2-5 days after DOAC drug replacement; ***1-2 months after DOAC drug replacement; ****1 month after DOAC replacement

DOAC = direct oral anticoagulant; CVI = cerebrovascular insult; P-gp = P-glycoprotein

	Dabigatran	
Indikacija	NVAF ± (10 – 90 percentil)	VTE medijan (IQR)
Doza	150 mg b.i.d.	150 mg b.i.d.
MK, ng/mL	91 (40-215)	60 (39-95)
VK, ng/mL	175 (74-383)	175 (117-275)

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

1. Prijeanalitički čimbenici

Vrijeme uzorkovanja za određivanje konc. DOAK-a

2021 Update of the International Council for
Standardization in Haematology
Recommendations for Laboratory Measurement
of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxfils^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosselin¹¹

Hitna stanja:

1. Akutno krvarenje tijekom terapije
2. Tromboembolija tijekom terapije
3. **Donošenje odluke o vremenu izvođenja hitnog zahvata – isključivanje klinički značajne konc. lijeka (≥ 30 ng/mL) prije hitnog zahvata ili ≥ 50 ng/mL kod pacijenata s krvarenjem s/bez potrebe za hitnim zahvatom**
4. Donošenje odluke o potrebi hitnog poništavanja učinka lijeka (antidot)
5. S povećanim rizikom krvarenja (bubrežna insuficijencija, bolest jetre, sumnja na predoziranje lijekom, odluka o trombolitičkoj terapiji)
6. Ostala hitna stanja prema procjeni kliničara za pojedinog bolesnika

- **Uzorkovanje tijekom hitne obrade pacijenta (neovisno o zadnjoj dozi)**

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

2. Analitički čimbenici - metode

PV, APTV

- rezultati unutar referentnog intervala ne isključuju terapijske konc. DOAK lijeka u cirkulaciji
- neosjetljive na terapijske koncentracije apiksabana (unutar RI i kod vršnih konc. lijeka)
- različit utjecaj ovisno o dozi, lijeku, sastavu reagensa, vremenu uzorkovanja u odnosu na zadnju dozu...

TV

- unutar referentnog intervala upućuje na odsutnost klinički značajne konc. (>30 ng/mL) dabigatrana
- produženo već kod minimalnih konc. dabigatrana/nemjerljiva vrijednost kod terapijskih koncentracija DOAK-a
- pretraga neosjetljiva na DOAK lijekove iz skupine inhibitora FXa

Probirne koagulacijske pretrage PV, APTV, TV ne smiju se koristiti za procjenu koncentracije i/ili antikoagulacijskog učinka DOAK lijekova !

Za određivanje koncentracije DOAK lijekova koristiti isključivo specifične kvantitativne metode!

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Douxfils⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yoshiko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

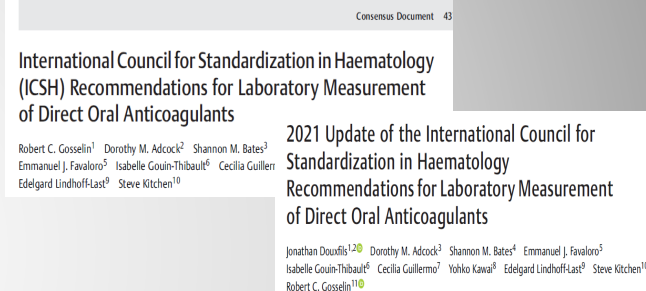
2021 Update of the International Council for Standardization in Haematology Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxfils^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yoshiko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰ Robert C. Gosselin¹¹

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

2. Analitički čimbenici

Kvantitativne metoda određivanja DOAK lijekova

1. LC-MS/MS

(spektrometrija masa spregnuta s tekućinskom kromatografijom visoke djelotvornosti)

- metoda zlatnog standarda (granice detekcije i kvantifikacije 0,02 – 3 ng/mL, mjerni raspon 5 – 500 ng/mL)
- neprikladna za svakodnevni rad (tehnički zahtjevna, skupa oprema, poznavanje analitičke metodologije, nedostupna u većini laboratorija...)

2. Kvantitativne metode na automatiziranim koagulometrima –

- koagulometrijske i kromogene

Direktni inhibitor trombina

dabigatran

- ✓ dTT - diluirano trombinsko vrijeme
- ✓ ECT - ekarinski koagulometrijski test
- ✓ ECA - ekarinska kromogena metoda
- ✓ anti - FIIa test

Direktni inhibitori FXa

rivaroksaban, apiksaban, edoksaban

✓ **Anti – Xa test**

uz kalibraciju specifičnim
lijekom (R, A, E)

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

2. Analitički čimbenici

Kvantitativne metoda određivanja DOAK lijekova

Direktni inhibitor trombina
dabigatran

- ✓ dTV - diluirano trombinsko vrijeme
- ✓ ECT - ekarinski koagulometrijski test
- ✓ ECA - ekarinska kromogena metoda
- ✓ anti - FIIa test (kromogena)

sve navedene metode su preporučene kao prikladne za određivanje koncentracije DTI

- ograničenja: koagulometrijske – interferencije (ECT – FII, fib), dTV – mjerni raspon....
- Metode izbora (preporučene): kromogene

Direktni inhibitori FXa
rivaroksaban, apiksaban, edoksaban

✓ Anti – Xa test

uz kalibraciju specifičnim lijekom (R, A, E)

Anti - FXa test uz primjenu kalibratora specifičnih za lijek

FXa + lijek $\longrightarrow$ FXa–lijek + FXanevezani

FXanevezani + supstrat-PNA $\longrightarrow$ peptid(405nm) + pNA

metoda je preporučena za određivanje koncentracije inh. FXa

Consensus Document 43

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Doudinis⁴
Emmanuel J. Favaron⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yoshiko Kawai⁸
Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Analitički čimbenici

Kvantitativne metoda određivanja DOAK lijekova

Direktni inhibitor trombina
dabigatran

Direktni inhibitori FXa
rivaroksan, apiksaban, edoksaban

- ✓ dTV - diluirano trombinsko vrijeme
- ✓ ECT - ekarinski koagulometrijski test
- ✓ ECA - ekarinska kromogena metoda
- ✓ anti - FIIa test (kromogena)

✓ Anti – Xa test
uz kalibraciju specifičnim
lijekom koji se određuje
(R, A, E)

- Linearnost: 20 – 500 ng/mL – omogućuju određivanje MK i VK
- Svi automatizirani koagulometri
- Dostupnost: 24/7
- TAT: 60 min. (30 min.) – sva hitna stanja

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

2. Analitički čimbenici

Kvantitativne metode određivanja DOAK lijekova - ograničenja

Direktni inhibitori FXa
rivaroksaban, apiksaban, edoksaban

✓ **Anti – Xa test**
uz kalibraciju specifičnim
lijekom (R, A, E)

Anti - FXa test uz primjenu kalibratora specifičnih za lijek

FXa + lijek $\longrightarrow$ FXa-lijek + FXanevezani

FXanevezani + supstrat-PNA $\longrightarrow$ peptid(405nm) + pNA

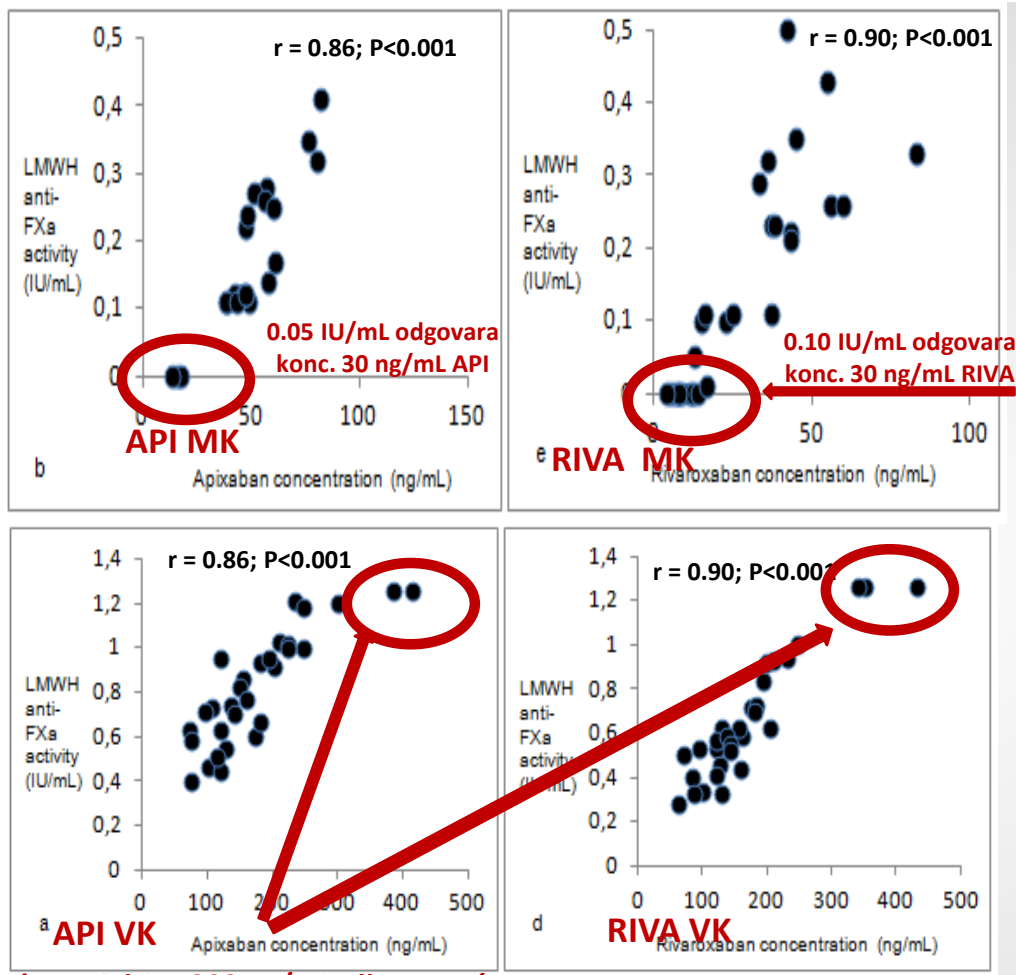
1. Primjena anti-Xa metode kalibrirane za niskomolekularni heparin (LMWH) nije prikladna za procjenu antikoag. učinka/konc. DOAK lijekova iz skupine inh. FXa

Čelap I, Margetić S, Mihić R, Obuljen J, Linarić I, Leniček Krleža J. Is Low Molecular Weight Heparin-Calibrated Chromogenic Anti-Xa Assay Suitable for Assessing Anticoagulant Effect of Apixaban in Adolescents? Res Pract Thromb Haemost 2020;4 (Suppl 1):1185.

Margetić S, Čelap I, Delić Brkljačić D, Pavlović N, Šupraha Goreta S, Kobasić I, Lovrenčić-Huzjan A, Bašić Kes V. Chromogenic anti-FXa assay calibrated with low molecular weight heparin in patients treated with rivaroxaban and apixaban: possibilities and limitations. Biochem Med 2020;30(1):010702.

IP-2016-06-8208 LAB-NOAC

konc. R i A > 300 ng/mL nije moguće kvantitativno odrediti primjenom metode uz kalibraciju LMWH-om

- Mjerni raspon anti FXa uz LMWH kalibraciju (0.05 – 1.26 IU/mL) odgovara konc. R i A u rasponu od oko **30 - 300 ng/mL**
- Izražavanje rezultata IU/mL
- Anti-FXa test uz kalibraciju LMWH-om – isključiva potencijalna primjena je u hitnim kliničkim stanjima za isključivanje klinički značajne konc. inh. FXa u cirkulaciji (≥ 30 ng/mL) ukoliko nije dostupna metoda uz kalibraciju odgovarajućim lijekom!!!
- Anti-FXa test uz kalibraciju LMWH-om nije prikladna metoda za procjenu koncentracije i/ili antikoagulacijskog učinka DOAK lijekova

Margetić S, Čelap I, Delić Brkljačić D, Pavlović N, Šupraha Goreta S, Kobasić I, Lovrenčić-Huzjan A, Bašić Kes V. Chromogenic anti-FXa assay calibrated with low molecular weight heparin in patients treated with rivaroxaban and apixaban: possibilities and limitations. Biochem Med 2020;30(1):010702.

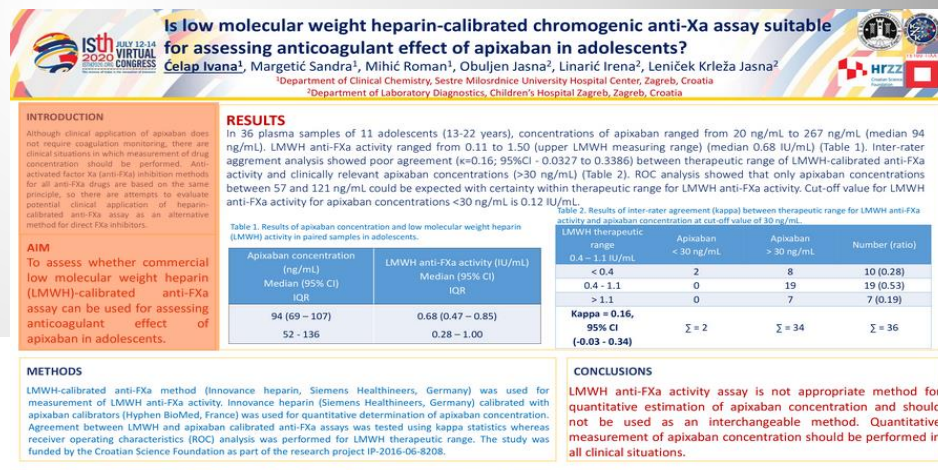
Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

2. Analitički čimbenici

Primjena anti-Xa metode kalibrirane za niskomolekularni heparin (LMWH) nije prikladna za određivanje konc. i/ili procjenu antikoagulacijskog učinka DOAK lijekova iz skupine inh. FXa

Čelap I, Margetić S, Mihić R, Obuljen J, Linarić I, Leniček Krleža J. **Is Low Molecular Weight Heparin-Calibrated Chromogenic Anti-Xa Assay Suitable for Assessing Anticoagulant Effect of Apixaban in Adolescents?**

Res Pract Thromb Haemost 2020;4 (Supl 1):1185.

CONCLUSIONS

LMWH anti-FXa activity assay is not appropriate method for quantitative estimation of apixaban concentration and should not be used as an interchangeable method. Quantitative measurement of apixaban concentration should be performed in all clinical situations.

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

2. Analitički čimbenici

Kvantitativne metoda određivanja DOAK lijekova - ograničenja

Direktni inhibitori FXa
rivaroksaban, apiksaban,
edoksaban

✓ **Anti – Xa test**
uz kalibraciju specifičnim
lijekom (R, A, E)

Anti - FXa test uz primjenu kalibratora specifičnih za lijek

FXa + lijek $\longrightarrow$ FXa-lijek + FXanevezani

FXanevezani + supstrat-PNA $\longrightarrow$ peptid(405nm) + pNA

2. Zamjena terapije DOAK-a **niskomol. heparinom u terapijskoj dozi (preoperativno):**

- lažno veće konc. DOAK. lijeka = interferencija heparina zbog istog načela metode!!!
- klinički značajno kod određivanja ostatne konc. DOAK-a preoperativno!!!

Preporuka:

- ✓ odrediti konc. DOAK-a **neposredno prije slijedeće doze LMWH**
- ✓ ako je ostatna konc. DOAK-a > 30 ng/mL – interpretativni komentar (upozorenje o nepouzdanom rezultatu konc. DOAK lijeka zbog interferencije LMWH)

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Analitički čimbenici

POCT metode za DOAK lijekove

- kvalitativne ili polukvantitativne
- nisu prikladne za procjenu koncentracije i/ili antikoagulacijskog učinka DOAK lijekova
- primjena: u hitnim stanjima – isključivanje kl. značajne konc. DOAK-a u slučaju nedostupnosti kvantitativnih metoda

1. DOAK Dipstick (Doasense GmbH, Heidelberg Njemačka)

- kvalitativna, određivanje prisutnosti/odsutnosti DOAK-a u urinu
- isključivanje klinički značajne konc. DOAK-a u krvi (≥ 30 ng/mL)
- za sada jedina preporučena POCT metoda u hitnim stanjima
- 2025. god. IVD certifikat

DOAC Dipstick Testing Can Reliably Exclude the Presence of Clinically Relevant DOAC Concentrations in Circulation

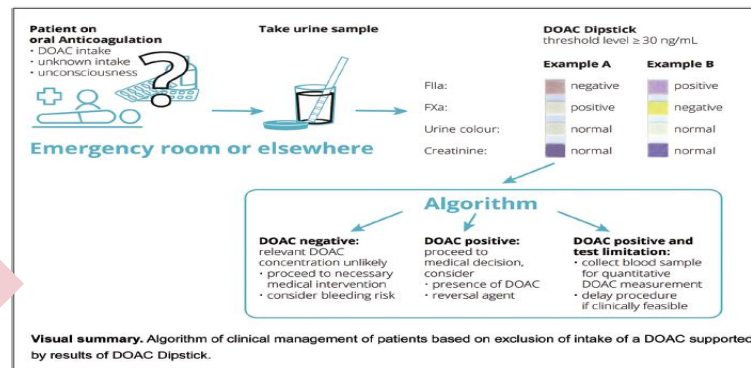
Sandra Margetić¹ Ivana Čelap¹ Arijana Lovrenčić Huzjan² Marijana Bosnar Puretić²
Sandra Šupraha Goret³ Anesa Čajevoić Glojnaric¹ Diana Delić Brkljačić⁴ Pavao Mioč⁴
Iob Harenberg^{5,6} Svetlana Hetjens⁷ Christel Weiss⁷
Thromb Haemost 2022;122:1542–1548.

Algorithm for Rapid Exclusion of Clinically Relevant Plasma Levels of Direct Oral Anticoagulants in Patients Using the DOAC Dipstick: An Expert Consensus Paper

Job Harenberg^{1,2} Robert C. Gosselin³ Adam Cukier⁴ Cecilia Becattini⁵ Ingrid Pabinger⁶
Sven Poli^{7,8} Jeffrey Weitz^{9,10} Walter Ageno¹¹ Rupert Bauersachs¹² Ivana Čelap^{13,14}
Philip Choi^{15,16} James Douketis¹⁰ Jonathan Douxfils^{17,18} Ismail Elalamy^{19,20}
Anna Falanga^{21,22} Javed Fareed²³ Emmanuel J. Favaloro^{24,25} Grigoris Gerotziakas^{26,27}
Harald Herkner²⁸ Svetlana Hetjens²⁹ Lars Heubner³⁰ Robert Klamroth³¹ Florian Langer³²
Gregory Y. H. Lip^{33,34} Brian Mac Grory³⁵ Sandra Margetić^{12,36} Anne Merrelaar²⁸
Marika Pikta^{37,38} Daniel Strbian⁴² eanine Walenga⁴⁶
Christel Weiss²⁹ Thromb Haemost 2024;124:770–777.

2021 Update of the International Council for Standardization in Haematology Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxfils^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosselin¹⁰

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Analitički čimbenici

2021 Update of the International Council for Standardization in Haematology
Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

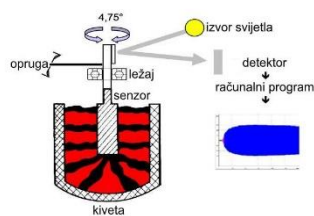
Jonathan Douxfils^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosselin¹¹

POCT metode za DOAK lijekove

- kvalitativne ili polukvantitativne
- nisu prikladne za procjenu koncentracije i/ili antikoagulacijskog učinka DOAK lijekova
- primjena: u hitnim stanjima – isključivanje kl. značajne konc. DOAK-a u slučaju nedostupnosti spec. kvantitativnih metoda

2. TEG, TEM, TGA... (procjena globalne koagulabilnosti i fibrinolitičke aktivnosti)

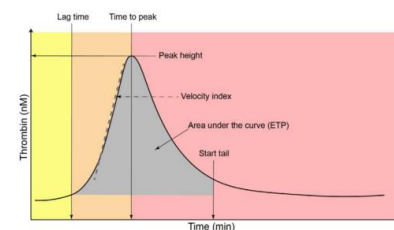
ROTEM

ClotPro

Teg6s

TGA

- nedovoljno osjetljive i specifične, nestandardizirane za DOAK lijekove
- za sada se primjena ovih metoda ne preporuča u hitnim stanjima za DOAK-e

Preporuke za laboratorijsku dijagnostiku DOAK lijekova

Poslijeanalitički čimbenici

- mjerna jedinica: **ng/mL**
- terapijski intervali nisu definirani, ali objavljene **očekivane vršne i minimalne koncentracije ovisno o dozi i kliničkoj indikaciji treba izvještavati uz rezultat mjerenja**
- rezultat interpretirati u skladu s kl. anamnezom bolesnika, dozom lijeka i vremenom uzorkovanja krvi u odnosu na zadnju dozu lijeka
- vrijeme izdavanja: **za sva hitna stanja TAT = 30 min.**

Consensus Document 43

International Council for Standardization in Haematology (ICSH) Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Robert C. Gosselin¹ Dorothy M. Adcock² Shannon M. Bates³ Jonathan Douxflis⁴
Emmanuel J. Favaloro⁵ Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸
Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰

2021 Update of the International Council for Standardization in Haematology Recommendations for Laboratory Measurement of Direct Oral Anticoagulants

Jonathan Douxflis^{1,2} Dorothy M. Adcock³ Shannon M. Bates⁴ Emmanuel J. Favaloro⁵
Isabelle Gouin-Thibault⁶ Cecilia Guillermo⁷ Yohko Kawai⁸ Edelgard Lindhoff-Last⁹ Steve Kitchen¹⁰
Robert C. Gosselin¹¹

	Dabigatran		Rivaroxaban		Apixaban		Edoxaban	
Indication	Stroke prevention in NVAf	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAf	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAf	Treatment PE/VTE	Stroke prevention in NVAf	Treatment PE/VTE
Dose	150 mg bid	150 mg bid	20 mg qd	20 mg qd	5 mg bid	5 mg bid	60 mg qd	60 mg qd
Peak concentration, ng/mL	175 ^a (117–275)	175 ^a (117–275)	249 ^b (184–343)	270 ^b (189–419)	171 ^c (91–321)	132 ^c (59–302)	170 ^d (125–245)	234 ^e (149–317)
Trough concentration, ng/mL	91 ^a (61–143)	60 ^a (39–95)	44 ^b (12–137)	26 ^b (6–87)	103 ^c (41–230)	63 ^c (22–177)	36 ^e (19–62)	19 ^e (10–39)

Abbreviations: bid, twice daily; IQR, interquartile range; NVAf, non-valvular atrial fibrillation; PE, pulmonary embolism; qd, once daily; VTE, venous thromboembolism.

Notes: Other approved indications for DOACs include secondary prevention of PE/VTE, and post hip and knee replacement, which may have alternative dosing strategies. Additionally, changes in doses may occur after initiation phase of DOAC treatment. Consultation of regional DOAC labeling information is required before interpreting or using these peak and trough DOAC concentration data.

^aMean (25th–75th percentile).

^bMean (5th–95th percentile).

^cMedian (5th–95th percentile).

^dGosselin et al. *Thromb Haemost* 2018;118:437–50.

^eMedian (IQR).

	Dabigatran		Rivaroksaban			Apiksaban						Edoksaban			
Indi- kacija	NVAF ⌘ (10 – 90 percentil)	VTE ⌘ medijan (IQR)	NVAF ⌘ (5 – 95 percentil)	VTE ⌘ (10 – 90 percentil)		ACS ⌘ (10 – 90 percentil)	NVAF ⌘ medijan (5 – 95 percentil)		VTE ⌘ medijan (5 – 95 percentil)			NVAF ⌘ medijan (IQR)		VTE ⌘ medijan (IQR)	
Doza, mg	2x150	2x150	1x20	1x20	1x10	1x2,5	2x5	2x2,5	2x10	2x5	2x2,5	1x60	1x30	1x60	1x30
MK, ng/mL	91 (40-215)	60 (39-95)	44 (12-137)	32 (6-239)	14 (4-51)	9 (4-18)	103 (41-230)	79 (34-162)	120 (41-335)	63 (22-177)	32 (11-90)	36 (19-62)	27 (15-45)	19 (10-39)	16 (8-32)
VK, ng/ mL	175 (74-383)	175 (117-275)	249 (184-343)	215 (22-535)	101 (7-273)	47 (13-123)	171 (91-321)	123 (69-221)	251 (111-572)	132 (59-302)	67 (30-153)	170 (125-245)	85 (55-120)	234 (149-317)	164 (99-225)

MK=minimalna konc. lijeka, VK=vršna konc. lijeka, NVAf= ne-valvularna fibrilacija atrijsa, ACS = akutni koronarni sindrom; ☐ = srednja vrijednost; IQR – interkvartilni raspon

Douxflis et al. *Thromb Haemost* 2021;121:1008–20.

DABIGATRAN ng/mL (n = 37)	Medijan (95%CI)	IQR	Očekivane terapijske vrijednosti
Vršna koncentracija	165 (125 – 204)	102 - 249	175 (117 – 275)
Minimalna koncentracija	97 (61 – 120)	52 - 157	91 (61 – 143)
RIVAROXBAN ng/mL (n= 28)	Medijan (95%CI)	IQR	Očekivane terapijske vrijednosti
Vršna koncentracija	229 (168 -280)	124 - 296	249 (184 - 343)
Minimalna koncentracija	36 (23 – 93)	15 - 109	44 (12 – 137)
APIXABAN ng/mL (n = 36)	Medijan (95%CI)	IQR	Očekivane terapijske vrijednosti
Vršna koncentracija	180 (160 – 206)	142 - 224	171 (91 - 321)
Minimalna koncentracija	89 (67 – 125)	56 - 135	103 (41 – 230)

Usporedba vršnih i minimalnih koncentracija dabigatrana, rivaroksabana i apiksabana s očekivanim terapijskim vrijednostima kod pacijenata s NVAf